

DRAMA: ZTRACEN NA ŠIRÉM MOŘI

10
tipů, jak
cestovat
laciněji

Reader's Digest

**Záhady,
jež medicína
vyřešila**

**Velryby
mají
vědomí!**

Divoši v Evropě

PROMĚŇUJÍ SE V JELENY,
MEDVĚDY I ĎÁBLY

LEDEN 2014 85 Kč/3,79€
readersdigest.cz

Kanadská
společnost
Creation Audio
ocenila qardo
titulem
Nejlepší hra
pro nevidomé

Hlavně to nezabalit

Fotograf a grafik, kterému v padesáti nemoc vzala zrak, žije sice úplně jiný život, ale stále stejně naplno

SOŇA SVOBODOVÁ

„**T**ak vážení, doufám, že jste připravení na vysokou hru...“ Kolem nízkého stolku sedí v křeslech šest lidí, voustatý prošedivělý muž drží bank a rozdává karty. Jakmile má každý v ruce čtyři, začíná ta pravá zábava – hledání karet do páru. A že to není banální záležitost, byste zjistili ve chvíli, kdybyste si přes oči uvázali šátek a pak zkusili rozpoznat osm symbolů vyražených v celkem šedesáti čtyřech plastových kartičkách o velikosti pexesa. Hráči kolem stolu si oči zakrývat nemusí. Jako stálí klienti střediska pro nevidomé na pražské Dědině se tu sešli k natáčení instruktážního filmu o hře gardo.

„Hraje se každý týden,“ vysvětluje mi „krupier“ a autor hry Václav Fanta (73), který je duší těchto pravidelných setkání. A rozhovoří se

o tom, jak si před pár lety uvědomil, že ve světě nevidomých chybí nějaká šikovná společenská hra. Vypracoval tedy fungující a ne příliš složitý herní systém, který spočívá v hmatovém rozlišování různých znaků. Zkoušel nevhodnější materiál i způsob zobrazení obrazců. „V minulém životě jsem spolupracoval s Fatrou Napajedla, tak jsem tam zajel a našel vhodnou plastovou fólii, do které se znaky dají vysekat.“ Důkladně pak pipal konečnou podobu karet včetně krabičky. Na vlastní náklady nechal vyrobit prvních sto kusů a začal hru představovat ostatním.

Minulý život. Kdykoli v jeho řeči zazní tato slova, znamenají dobu před oslepnutím. Nezní v nich povzdech ani nostalgie. Jen konstatování. V minulém životě se ve dvaceti na vojně vyboural – neviděl auto

přijíždějící z boku. V nemocnici mu pak diagnostikovali oční chorobu, při níž se pacientovi postupně zužuje zorné pole, dokud neoslepne. Václavovi tehdy ukrojila jen boční vidění, takže se na svět díval ve dvacetistupňovém výseku namísto v šíři 180 stupňů. Dostal modrou knížku.

Jako vystudovaný grafik a později fotograf se vrátil do oboru, kde je zrak zásadním pracovním nástrojem. „Dokud má člověk těch dvacet stupňů, dá se s tím fungovat,“ říká na vysvětlenou a vypráví mi, jak pracoval v Akademii věd a cestoval. „Když jsem v té době mluvil se svými kamarády lékaři, uklidňovali mě, že neoslepnu. Jen jeden mě varoval, ať se připravím, že to přijde, ať nosím helmu, protože důležitá je hlava. Dokud mi bude sloužit hlava, nemusím

Když nevidíte, začnete vnímat jinak, třeba sluchem nebo hmatem.

se prý ničeho bát. Hrozně jsem se s ním pohádal. Ale později jsem si na něj mnohokrát vzpomněl.“

Do začátku devadesátých let si strašáka nemoci nepřipouštěl. Stal se uznávaným fotografem a pracoval jako obrazový redaktor v nakladatelství Orbis. Pak se mu ale začal zrak rapidně zhoršovat. V roce 1991, ještě se zbytkovým viděním, přijal nabídku vést českou Katolickou nadaci pro nevidomé. Organizoval celorepubliková setkání a vycházky za kulturou, sháněl peníze a pořádal zá-

jezdy, například do Lurd, do Říma, Švédska či Izraele. „Někdo se může ptát, co tam ti slepí viděli. No nic, ale přesto si to hluboce prožili,“ říká Václav a nabízí pohled zpoza opony. „Když nevidíte, začnete vnímat všechno jinak. Třeba sluchem, hmatem nebo i obyčejným nadýchnutím. A jste-li duchovně zaměřeni, máte další, velmi intenzivní prožitek.“

Nadace v roce 2000 skončila, ale chuť setkávat se zůstala. Jednou za dva měsíce se parta přátel z celé republiky sešla v Praze, povídali si, zpívali, zašli na kulturní akci, kterou Václav předem zajistil. Po čase si řekli, že to zpívání vlastně nezní špatně, a založili sbor Vokál klub. A brzy o sobě dali vědět. Zpívali na adventním koncertu přenášeném televizí, na Pražském hradě, natočili

CD. „Václav je vedoucí klubu, zajišťuje organizaci, shání peníze na soustředění, koncerty a pronájem místnosti na zkoušky. Kdyby skončil, nevím, jestli by vůbec někdo

chtěl a uměl dělat co on. Je pro nás nezastupitelný,“ říká mi dlouholetá členka klubu Marta Zemanová, která na zkoušky a koncerty přijíždí ze Zlína. „Víte, on je ale hlavně výborný kamarád, vždycky ochotný pomoci.“

Peníze pro sbor Václav získává i díky svému „minulému“ životu. Oslovuje přední české výtvarníky, převážně hollaristy, které zná z dřívějších, a z darovaných obrázků pořádá jednou za rok aukci pro Akademii věd. „Tahle setkání jsou vždycky osobní a v tom je i moje radost. Se-

jdeme se, popovídáme...“
pochvaluje si. Letos na
podzim už počtvrté vydává
kalendář s díly českých
umělců. Sežene obrázky,
sponzorská firma
kalendář vyrobí a výtěžek
z prodeje jde na provoz
sboru.

Nic ale není tak jednodu-
ché, jak by se mohlo zdát.
„Václava znám dlouho.
Když k nám před lety přišel
s nabídkou spolupráce,
bylo mi jasné, že s tím han-
dicapem neumí žít. Neměl
pocit, že by se měl něco
učit, třeba chůzi o holi
nebo práci s počítačem,“
vzpomíná na dobu před de-
seti lety Marie Schifferová,
ředitelka Pobytového reha-
bilitačního a rekvalifikač-
ního střediska pro nevi-
domé na Dědině v Praze.
„Ale pak to přijal a všechno

se naučil. A jako chytrý,
světaznalý muž viděl, že je tu široká
skupina postižených, pro kterou je
třeba něco udělat. Když přinesl
qardo a začal ho každou středu trpě-
livě učit nejen zrakově, ale i men-
tálně postižené, bylo to přesně ono.
Jsme moc rádi, že ho tu máme.“

Z týdenních tréninků už byl jen
krůček k uspořádání celorepubliko-
vého turnaje. Václav ten krok udělal
a loni v květnu proběhl už pátý roč-
ník. Qardo se ale hraje i ve světě
a kanadská společnost Creation Au-
dio ho v roce 2011 ocenila jako nej-

**Qardo se dnes
hraje i ve světě**

lepší hru pro nevidomé. Na její po-
zvání Václav hru letos v srpnu v Ka-
nadě osobně propagoval.

Sedíme v jeho holešovickém bytě
a vyprávění o tom, co dělal a dělá,
nemá konce. Na otázku, jestli se
proti osudu někdy vnitřně nevzpíral,
mi odpoví z cílové rovinky. „Naučil
jsem se všechno přijímat s pokorou
jako součást života, jako zkoušku,
kterou musím projít. V těžké situaci
jsou jen dvě možnosti: buď to zabalit,
nebo se s tím porvat. Sebelítost ni-
komu nepomůže.“

■